

ကလေးများအတွက်ပုံပြုစွယ်စုံကျမ်း

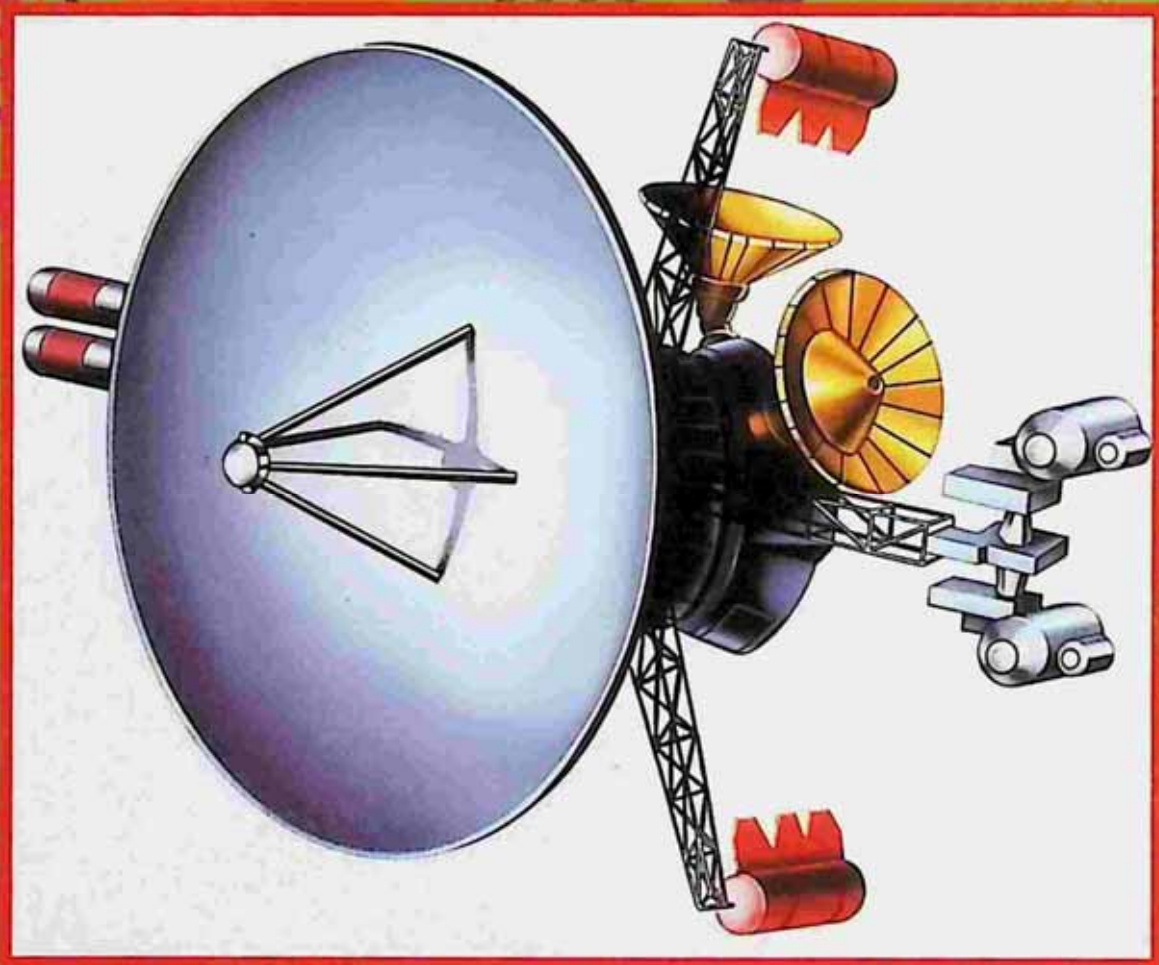
စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ

mgyc.com

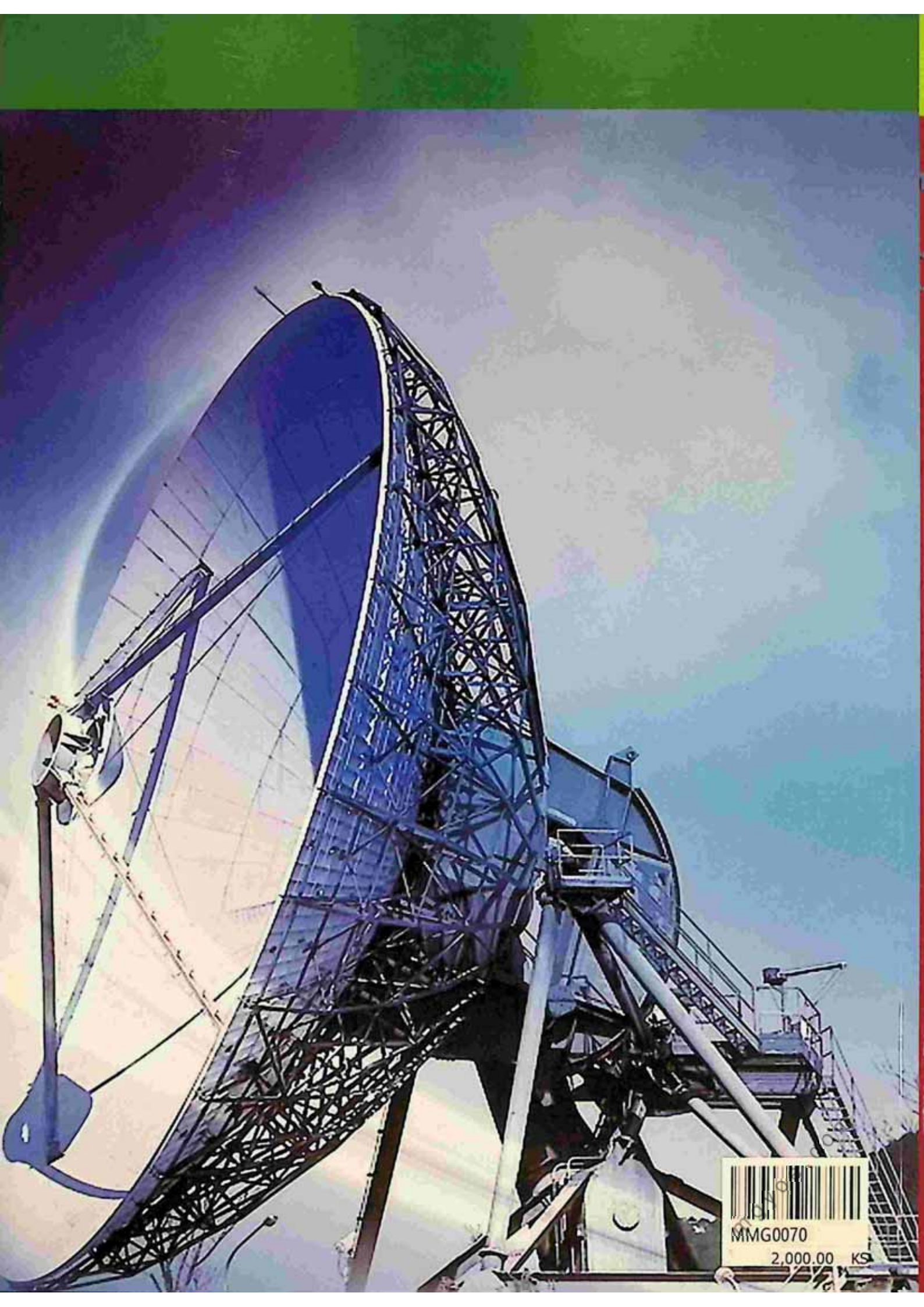
ဆက်သွယ်ရေး

COMMUNICATION

မမကြီး-မြန်မာပြန်

mgyc.com

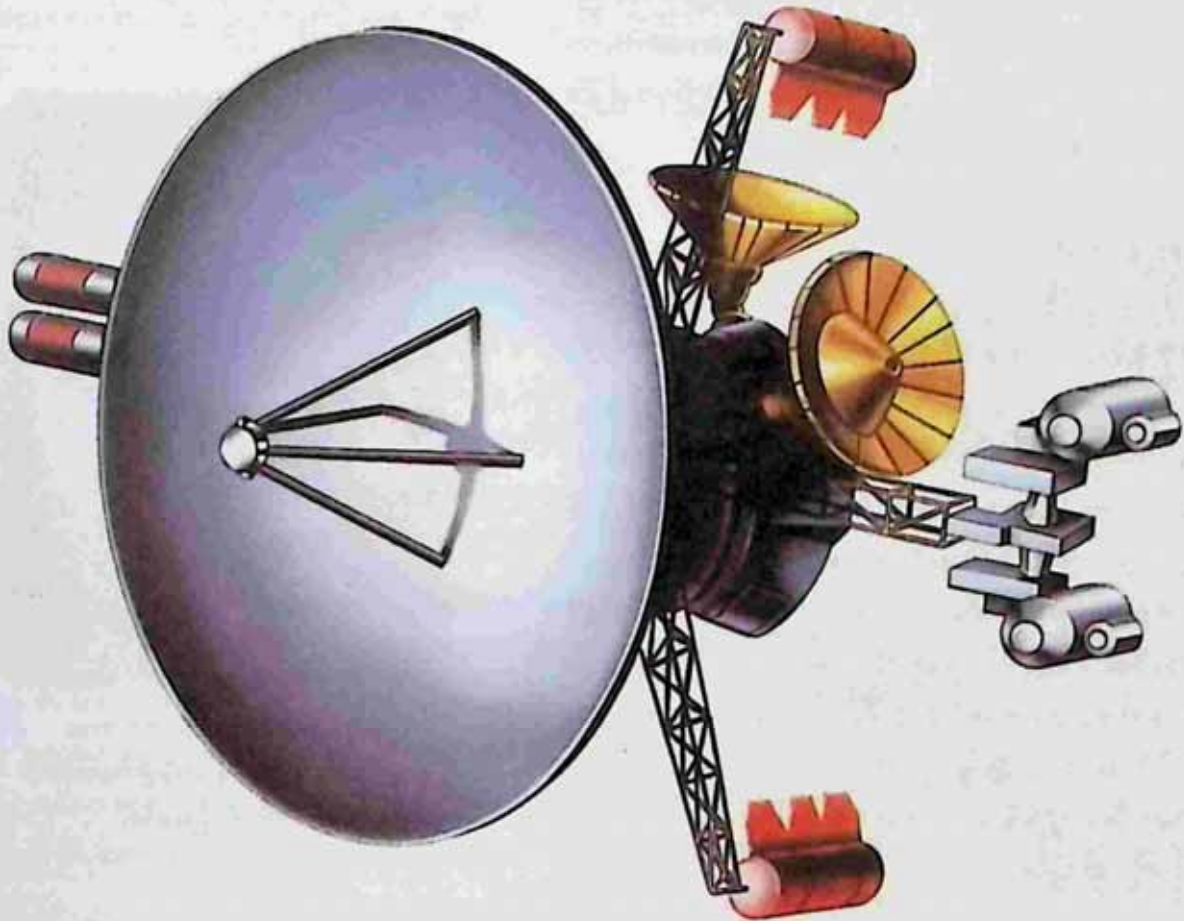

MMG0070
2,000.00 K\$

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။
 ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မရိုးရိပ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။
 အပြင်အဆင် - အမ်အက်စ်အို၊
 ၂၀၁၅၊ အောက်တိုဘာလ၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀
 ရောင်းစား ၂၀၀၀ ကျပ်

ဆက်သွယ်ရေး
 ဖုန်းနံပါတ် - ၀၉-၅၅၀၀၀၀၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ ၂၀၁၅၊
 စာမူကမ်းရာ ၄၂ မူကမ်းရာ၊ ၁၃ ဝင်တီး x ၂၀.၅ ဝင်တီး
 (၁) ဆက်သွယ်ရေး

ပုံပြ ဝှယ်စုံကျမ်း ဆက်သွယ်ရေး

ဘာသာစကား

ဘာသာစကားဆိုတာ ဘာလဲ

ဘာသာစကားဆိုတာ ဆက်သွယ်ရေးရဲ့ အရေးတကြီးနည်းလမ်းတစ်မျိုးဖြစ်တယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ အတွေးတွေ၊ အယူအဆတွေကို တခြားလူတွေဆီဖော်ပြဖို့ ကျွန်ုပ်တို့ ဘာသာစကားကို အစဉ်အလာ သင်တန်းတွေ၊ အသံပုံသဏ္ဍာန်တွေအားဖြင့် သုံးတယ်။ ဘာသာစကားက တစ်စုံတစ်ယောက်ရဲ့ လူမှုရေးနဲ့ယဉ်ကျေးမှုရေးရာ သီးသန့်ဖြစ်တည်မှုရဲ့ အမှတ်လက္ခဏာဖြစ်တယ်။ ဘာသာစကားဟာ လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ကျွန်ုပ်တို့ရှင်သန်တည်ရှိနေခြင်းအတွက် အရေးပါချက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

နှုတ်ပြော ဘာသာစကား

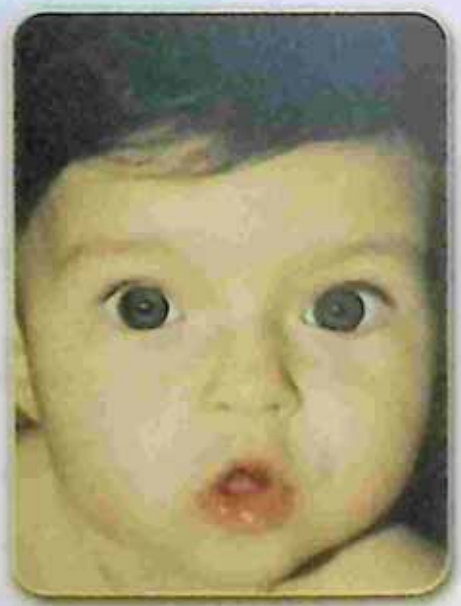
ကျွန်ုပ်တို့ ပြောဆိုနားထောင်တဲ့နေရာမှာ သုံးတဲ့ ဘာသာစကားကို နှုတ်ပြောဘာသာစကားလို့ခေါ်တယ်။ ဒီဘာသာစကားကို ပြောရာမှာ ကျွန်ုပ်တို့က အသံတွေ၊ စာလုံးတွေ၊ ဒေသဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းတွေ၊ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းတွေ သုံးကြတယ်။ လူမှုဆက်သွယ်ရေးတွေက ခြားနားတဲ့အဓိပ္ပာယ်တွေကို သီးခြားစာလုံးဆီ သက်ရောက်စေတယ်။ လူသားဆိုတဲ့သတ္တဝါဟာ သူတို့ နှုတ်ခမ်းရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်ကို ပြောင်းလဲရင်း အသံလမ်းကြောင်းကနေ စာလုံးဖော်ပြချက်တွေ၊ စီးပိုင်တဲ့ အသံနေအသံထားအတိုင်းအတာအမျိုးမျိုးကို ထုတ်လုပ်တယ်။ ယနေ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဒီလိုနည်းနဲ့ ဘာသာစကား ပေါင်း (၃၀၀၀) ကျော် ပြောဆိုနေကြပြီ။

စကားမပြောတဲ့ ဘာသာစကား

တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့အတွေးတွေကို တခြားသူတွေကိုဖော်ပြရာမှာ စကားပြောစာလုံး ဝေါဟာရတွေ မသုံးဘဲ ခြေဟန်၊ လက်ဟန်၊ ခန္ဓာကိုယ်၊ မျက်နှာရိပ်မျက်နှာကဲ၊ သင်္ကေတ၊ လက္ခဏာ၊ အရိပ်အမြွက်သုံးပြီး ဆက်သွယ်တတ်ကြတယ်။

ဘာသာစကားက လူတွေနဲ့ ဆက်သွယ်ချိတ်ဆက်ဖို့ ကူညီပေးပြီး ဗိတ်ဆွေဖြစ်မှု၊ ယဉ်ကျေးမှုဖလှယ်ရေး၊ စီးပွားရေးဆက်ဆံမှုတွေကိုလည်း ပံ့ပိုးပေးတယ်။

စကား မပြောတဲ့ဘာသာစကား။ ကလေးငယ်ရဲ့ မျက်နှာရိပ်မျက်နှာကဲက အံ့ဩမှုကို ပြနေပုံ။

ရုံးလျှောက်လွှာတင်ခြင်း၊ ဥပဒေမှတ်တမ်းများ၊ သတင်းစာ အယ်ဒီတာအာဘော်ရေးခြင်း၊ ရာဇဝတ်မှု အစီအရင်ခံစာတို့က တွေ့နေကျ စာရေးသားခြင်းဖြစ်တယ်။

အရေးအသား ဘာသာစကား

အရေးအသား ဘာသာစကားဆိုတာ စာရေးသားခြင်း စနစ် နည်းလမ်းတွေအားဖြင့် ဘာသာစကား တစ်ခုခုကို ကိုယ်စားပြုခြင်းပဲဖြစ်တယ်။ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းတိုင်းမှာ အကွာရာ၊ ပေးစာ၊ စာကြမ်း၊ သင်္ကေတတို့ရဲ့ ခြားနားတဲ့ ပုံစံ ဟန်ပန်အမျိုးမျိုးကိုသုံးပြီး စာရေးခြင်း ဟန်ပန်စတိုင်တွေမှာ သီးခြားပုံစံတွေရှိကြတယ်။ အရေးအသားဘာသာ စကားကို ကြာရှည်ကြာညောင်းစွာ ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ကြတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ် ရေး နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၊ နှုတ်ခွန်းဆက်ကတ်ပြားနဲ့ ပေးစာတွေကို သူငယ်ချင်းတွေဆီကို ရေးကြလေ့ရှိတာက ပုံမှန်စာရေးသား ခြင်းရဲ့ ဥပမာတွေပါပဲ။

ဘာသာစကား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပုံ

ဘာသာစကား ဘယ်လိုစတင်လာသလဲလို့ ဘယ်သူမှ မသိကြဘူး။ ပညာတတ်တွေက လူသား မဖြစ်မီက အကြိုသတ္တဝါတွေဆီက ထွက်လာတဲ့ ညည်းညူသံ၊ ဟောင်သံ၊ အူသံလို အသံမျိုးတွေက နေ တဖြည်းဖြည်း ဘာသာစကားအဖြစ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာတယ်လို့ ယူဆ ယုံကြည်ကြတယ်။ ပထမဦးစွာ နှုတ်ဆက်သွယ်ရေး ရိုးရိုးစနစ်တစ်ခုက နေ အချိန်နဲ့အမျှ ပိုမိုရှုပ်ထွေးလာခဲ့တယ်။ နှုတ်ပြော ဘာသာစကားရဲ့ မူလအစပေါ်လာပြီးတဲ့နောက် နှစ် ပေါင်း(၁၀၀၀)ကျော်လာတဲ့အခါမှ အရေးအသား တွေ စပေါ်ပေါက်လာတယ်။ အစောဆုံး သိရှိထားကြ တဲ့ ရေးသားချက်စံချိန်မှတ်တမ်းက ဘီစီ(၃၅၀၀) ဝန်းကျင်က ရေးခဲ့ကြတဲ့ "ဆူမားရီးယန်း" ရုပ်ပုံစာလုံး တွေပဲဖြစ်ပါတယ်။

ရှုံးစေးချပ်ပြားပေါ်မှ အစောပိုင်းခေတ်ရဲ့ ရုပ်ပုံစာရေးသားချက်။

ဘာသာပေဒ

ဘာသာပေဒဆိုတာ ဘာသာစကားပေါင်းစုံ ကို သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာခြင်းဖြစ်တယ်။ ဘာသာ စကားတွေ လေ့လာတဲ့ပညာတတ်ကို နိုင်ငံခြား ဘာသာစကားပေါင်းစုံတတ်သူလို့ခေါ်တယ်။ ဘာသာ စကားဟာ ဦးနှောက်အတွင်း ဘယ်လိုကိုယ်စားပြု ကြောင်းကို ဘာသာစကားပေါင်းစုံတတ်သူတွေက ရှင်းပြတယ်။ သူတို့က ဘာသာစကားတစ်ခုရဲ့အတွင်း တည်ဆောက်မှုတွေအပေါ် အလုပ်လုပ်ပြီး ဘာသာ စကားအားလုံးရဲ့ဘုံ အခြေခံကို ရှာကြည့်ဖို့ ကြိုးစား တယ်။ အမေရိကန်ဘာသာပေါင်းစုံကျွမ်းကျင်သူ "နအမ်ချွန်စကီး"(Noam Chomsky)ဟာ ခေတ် သစ်ကာလ ဘာသာစကားပေါင်းစုံတတ်သူတွေရဲ့ မူလဖခင်ကြီးလို့ လူသိများကျော်ကြားပါတယ်။

ဖျပ်ခနဲ အကြည့်
ဖောင်းကြွစာလုံးစနစ်ထွင်ထားတဲ့ ဘာသာစကားဟာ မျက်မမြင်လူတွေ လက်နဲ့ထိကိုင် စမ်းသပ်ပြီး ဖတ်လိုရစေတယ်။

ဘာသာစကားဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုများ

ကုန်သည်သုံး အင်္ဂလိပ်စကားပြက်(ပစ်ဂျင်း)

ကုန်သွယ်ခြင်း၊ ကျွန်ရောင်းဝယ်ခြင်းတို့ကဲ့သို့ တစ်နိုင်ငံနဲ့တစ်နိုင်ငံ မတူကွဲပြားတဲ့ အခြေအနေများ၊ အမျိုးမျိုးခြားနားနေတဲ့ ဘာသာဗေဒနောက်ခံတွေကနေ စကားပြောကြရတဲ့အခါ (ပြင်သစ်၊ ပေါ်တူဂီ၊ ဒတ်ချ်တို့သုံးတဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား)ကို ကုန်သည်သုံး အင်္ဂလိပ်စကားပြက်(Pidgin)တစ်မျိုး ရိုးရှင်းအောင် လုပ်ယူထားတဲ့ ဘာသာစကားတစ်မျိုး တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဒီ“ပစ်ဂျင်း”ဟာ ဌာနေစကား မဟုတ်ပါ။ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းရဲ့ မူလစကားမှလည်း မဟုတ်ပါ။ ဒုတိယဆင့် ဘာသာစကားအဖြစ်သာ လေ့လာကြရတယ်။ များသောအားဖြင့် “ပစ်ဂျင်း” စကားဟာ ယဉ်ကျေးမှုအုပ်စုတစ်စုရဲ့(မကြာခဏလွှမ်းမိုးထားတဲ့အုပ်စု)ဝေါဟာရတွေကို အခြားအုပ်စု(မကြာခဏအမှီခိုခံ) ရဲ့ တည်ဆောက်မှုနဲ့ အကြမ်းဖျင်းအရ ရောနှောပေါင်းစပ်ထားခြင်းပဲဖြစ်တယ်။

ကမ္ဘာအနှံ့အပြား လူမြောက်မြားစွာ အင်္ဂလိပ်စကားကို ခြားနားသော ပုံသဏ္ဍာန်များဖြင့် ပြောကြသည်။

တစ်ရပ်တစ်ကျေး အခြေချတို့ရဲ့ 'ကယ်ရီလေ'(Creole)စကား

“ကယ်ရီအေး”စကားက မူလအရ “ပစ်ဂျင်း”(Pidgin)စကားဖြစ်ပေမဲ့ ဌာနေစကားပြောတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းက သူတို့ရဲ့ ပထမ ဘာသာစကားအဖြစ် အမျိုးသားပိုင်လုပ်လာခဲ့ပါတယ်။ “ကယ်ရီလေ”ဘာသာစကားအများစုက အင်္ဂလိပ်၊ ပေါ်တူဂီ၊ ပြင်သစ်နဲ့ စပိန်စကားတွေအပေါ် အခြေခံပြီး ဒေသရင်းဌာနေ ဘာသာစကားတွေနဲ့ ရောစပ် တံဆိပ်ခတ်လိုက် တယ်။ “ကယ်ရီလေ”ရဲ့ဥပမာတွေကတော့ အမေရိကန် တောင်ကယ်ရီလိုင်းနားဒေသနဲ့ ဂျော်ဂျီယာနယ် “ရှူးလာ” (လူမည်း တို့ရဲ့အင်္ဂလိပ်နဲ့ သူတို့ဇာတိ အာဖရိကအနောက်ပိုင်း ဘာသာစကား ရောစပ်ထားတဲ့ အမေရိကန်ရောက် နီဂရိုးတို့ရဲ့ဘာသာ စကား)(အင်္ဂလိပ်စကားအပေါ် အခြေခံ) စကားနဲ့ ဟေတီတို့ရဲ့ ကယ်ရီလေ(ပြင်သစ်စကားအပေါ် အခြေခံ)စကားတို့ပဲဖြစ် တယ်။

ဒေသန္တရဘာသာစကား

ဒေသန္တရဘာသာစကားကတော့ အဓိက ပင်မစကားကြီးရဲ့ ဒေသအလိုက် အမျိုးမျိုးကွဲပြားသွားချက်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒေသန္တရစကားဟာ သူတို့ရဲ့ဝေါဟာရ၊ စကားပြောအခင်းအကျင်းနဲ့ အသံထွက်အရ ပင်မစကားရဲ့ ဒေသအလိုက် မျိုးကွဲတွေကနေ ပြောင်းလဲလာတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် စပိန်စကားမှာ ခြားနားတဲ့ဒေသန္တရ ဘာသာစကားတွေ အများကြီး ရှိတယ်။

စာရွက်များနဲ့ ပုံနှိပ်ခြင်း

ပုံနှိပ်စာရွက်များစွာကို အတူတူထပ်၍ ချည်နှောင်ချုပ်တွဲပြီး အစွန်းတစ်ဖက်ကို အနှောင့်ထိန်းချုပ်တွဲခြင်းဖြင့် စာအုပ်ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

စက္ကူအရည်အသွေးအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုပုံပြနည်းအမျိုးမျိုး ကွဲပြားခြားနားစွာ သုံးစွဲပါသည်။

စာရွက်ဆိုတာ ဘာလဲ

စက္ကူစာရွက်ဆိုတာ စာရေးဖို့၊ ပုံနှိပ်ဖို့အတွက် သုံးရန် ဝါးပျော့ဖတ်အမျှင်တွေကနေ ပြုလုပ်ထားတဲ့ ပါးပါးလှုပ်လှုပ် အချပ်လွှာဖြစ်တယ်။ "စက္ကူစာရွက်" (Paper)ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရ က အီဂျစ်ပြည်မှာ ဖောဖောသီသီနေရာတကာ ပေါက်ရောက်တဲ့ "Papyrus" ဆိုတဲ့အပင်တစ်ပင် နာမည်ကနေ ဆင်းသက်လာ တဲ့ စာလုံးဖြစ်တယ်။ ရှေးရှေးသောခေတ်ကာလက အီဂျစ်တွေ၊ ဂရိတွေနဲ့ရောမသားတွေက ဒီအပင်ကနေ "ပါပီရပ်စ်" (Papyrus) လို့ သူတို့ခေါ်ကြတဲ့ စာရေးသားမှု ပစ္စည်းကို လုပ်ကြတယ်။ ယနေ့အခါမှာတော့ စက္ကူဆိုတဲ့ (Paper)ကို သစ်သား၊ ဝါး၊ ဝါဂွမ်း၊ ပိုက်ဆံလျှော်ပင်တွေကဲ့သို့သော ကော်ရည်စေးကပ် ရည်နဲ့ အမျှင်တွေကနေ ပျော့ဖတ်လုပ်ပြီး ထွင်ကြတယ်။

စက္ကူလုပ်ခြင်း

စက္ကူလုပ်နည်းစနစ်ကို အေဒီ ၁၀၅ ခုနှစ်၊ တရုတ်ပြည်၊ ဟန်မင်းဆက်၊ "ဟိုတီ" ကောရာဇ်မင်းရဲ့တရားလွှတ်တော်အရာရှိ ဆိုင်းလွန်း(Ts'ai Lun)က တီထွင်ဖန်တီးခဲ့တယ်။ သူက မူလ တီထွင်သူပဲဖြစ်တယ်။ "ဆိုင်းလွန်း" က ပိုးစာပင်၊ ပိုက်ဆံ လျှော်ပင်တွေကို နတ်နတ်စင်းပြီး ရေနဲ့ရောစပ်ထားတဲ့ ပျော့ ဖတ်ကနေ စက္ကူကိုလုပ်တယ်။ ရောနှောလို့ ချပ်ပြားကိုဖိပြီး ရေ စစ်ထုတ်ကာ နေပူမှာအခြောက်လှန်းတယ်။ တစ်ခါကချင်းမှာပဲ တရုတ်ပြည်တစ်ခွင် နေရာအနှံ့မှာ "ဆိုင်းလွန်း"ရဲ့ စက္ကူကို သုံး ကြတယ်။

ယိုဟန်းနက်စ်ဂူတင်ဘာဂ်

ယိုဟန်းနက်စ်ဂူတင်ဘာဂ်ကို ခရစ်နှစ် ၁၄၄၀ ပြည့်နှစ်မှာ စာပုံနှိပ်စက် တီထွင်သူရယ်လို့ ကျော်ကြားလူသိ များခဲ့တယ်။ သူဟာ ဂျာမန်လက်မှုပညာရှင်ဖြစ်ပြီး ဖန်တီးတီထွင်သူလည်းဖြစ် တယ်။ သူ့ရဲ့ရွှေ့ပြောင်းလို့ရတဲ့ စာပုံနှိပ်စက်ပုံစံ က သတ္တုရည်သွန်း လောင်းထားတဲ့ ပစ္စည်းသတ္တုနှစ်မျိုးရောနှောတဲ့ လောဟာတုံးနဲ့ ဆီကိုအခြေခံတဲ့ မင်တွေသုံးထားတဲ့ သီးသန့်ပုံနှိပ်စက်ဖြစ်တယ်။ ဂူတင်ဘာဂ်ရဲ့ ပုံနှိပ်စက်ဟာ ပုံနှိပ်စာအုပ်တွေ အမြောက်အမြား ပုံအောနေအောင် ထုတ်လုပ်နိုင်တယ်။ ဂူတင်ဘာဂ်က လူတွေများ စွာကိုလည်း စာပုံနှိပ်တဲ့အတတ် သင်ကြားပေးခဲ့သေးတယ်။

ယိုဟန်းနက်စ်ဂူတင်ဘာဂ်ရဲ့ပုံ

စက္ကူသုံးစွဲပုံများ

စက်မှုနယ်	သုံးစွဲပုံအမျိုးမျိုး
စိုက်ပျိုးရေး	စက္ကူအိတ်ကြီးများ၊ သစ်စေ့ထုပ်ပိုးစက္ကူ
အဆောက်အဦ	နံရံကပ်ချပ်ပြား၊ အိမ်အမိုး၊ ကြမ်းခင်း၊ ပရိဘောဂများအတွက် အမွမ်းအမံ အလွှာများကပ်ခြင်း
ဆက်သွယ်ရေး	စာရေးစက္ကူ၊ လက်နှိပ်စက်စာရွက်၊ ပုံနှိပ်ခြင်း၊ စာအိတ်များ ထုတ်ဝေခြင်း၊ စာရင်း၊ ပြေစာ၊ တံဆိပ်ခေါင်း၊ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ နှုတ်ခွန်းဆက်ကတ်ပြား၊ ပြက္ခဒိန်၊ ဒိုင်ယာရီ၊ တယ်လီဖုန်းလမ်းညွှန်စာအုပ်
ရုံးစာများ	မိတ္တူကူးစာရွက်၊ ပုံပြဇယားစာရွက်များ၊ ကြိုးချည်စာရွက်တွဲများ၊ မင်နှိပ်စက္ကူ၊ ကာစွန်မဲ့စက္ကူ၊ သေတ္တာဖိုင်များ၊ ခေါက်စက္ကူချပ်များ
ပညာရေး	စာအုပ်များ၊ လေ့ကျင့်ခန်းဗလာစာအုပ်များ၊ လမ်းညွှန်စာအုပ်များ၊ မြေပုံများ၊ နံရံကပ်ဇယားချပ်များ၊ စာမေးပွဲအမှတ်စာရင်းကတ်
စီးပွားရေးလုပ်ငန်း	ကွန်ပျူတာတိပ်များ၊ ပုံနှိပ်စာတွဲများ၊ ကြော်ငြာများ၊ ဖြန့်ဝေစာများ၊ ကက်တလောက်များ၊ ဖိုင်တွဲစနစ်များ၊ အရောင်းနဲ့ ဝန်ဆောင်မှုများ၊ လုပ်နည်းကျင့်ထုံးများ၊ ဘောက်ချာများ၊ ဆိုင်ထားတဲ့ ငွေစာရင်း
ပြည်တွင်းထုတ်ကုန်	သန့်ရှင်းရေးပစ္စည်းများ ရစ်ပတ်ထုပ်ပိုးသည့် သေတ္တာများ၊ ပြည်တွင်းသုံး တစ်ရှူးများ၊ စက္ကူနဲ့လုပ်တဲ့ ပန်းကန်ပြား၊ ပန်းကန်လုံးများ၊ မီးဖိုဆောင်သုံး လက်သုတ်ပဝါများ၊ စားပွဲသုံး သွားရည်ခဲများ၊ မီးချောင်းအကာများ
အစာထုပ်ပိုး	ပေါင်မုန့်၊ ဂျုံ၊ လက်ဖက်ခြောက်၊ သကြား၊ ထောပတ်၊ အချဉ်ရည်၊ သကြားလုံး၊ ခဲတတ်တဲ့အစာစသည်တို့ ထုပ်ပိုးရန် နို့ ကာတွန်းလိုက်၊ ဥထည့်သေတ္တာများ၊ ပါးလွှာလွှာထုပ်ပိုးမှုများ၊ လက်ဖက်ခြောက်အိတ်၊ ဝက်အူချောင်းအရေခွံများ
ဖျော်ဖြေရေးနဲ့	ပိနူးကတ်ပြားများ၊ စက္ကူဦးထုပ်များ၊ မီးပန်းများ၊ အစီအစဉ်(ဂိမ်း)ကစားတဲ့ကတ်များ၊
အားကစား	ဘုတ်ပြားကစားနည်းမှဘုတ်ပြား၊ စွန်၊ လေယာဉ်ပျံပုံစံငယ်၊ ဘောလုံးပွဲကူပွန်များ၊ မြေပွဲသုံးကတ်ပြားများ

ဖျတ်ခနဲအကြည့်

အေဒီ(၆၀၀)၌ တရုတ်ပြည်တွင် သစ်တုံးပုံနှိပ်ခြင်း တီထွင်အပြီး ပထမဆုံးပုံနှိပ်သတင်းစာကို အေဒီ ၇၄၀ မှာ ဖတ်ခဲ့ကြရပါတယ်။

“စိန်သုတ္တန်ကျမ်းစာ”

ပုံနှိပ်ခြင်းရဲ့ အဓိကမိုင်တိုင်များ

ခုနှစ်	အဓိကမိုင်တိုင်များ
၈၈၈	ဗုဒ္ဓကျောက်စာ “စိန်သုတ္တန်ကျမ်းစာ” ကျောက်ထွင်းပုံနှိပ်ခြင်းရဲ့ နမူနာဥပမာအဖြစ် ပထမဆုံးတွေ့ရသည်။
၁၀၄၀	တရုတ်ပြည်၌ “ဘိုင်ရှင်း” က ရွှေပြောင်း၍ရသော ရွှံ့စေးပုံစံ ပုံနှိပ်တုံးကို တီထွင်သည်။
၁၄၂၃	ဇိုင်လိုဂရပ်ဖီကိုသုံး၍ ဥရောပသားများသည် စာအုပ်ထုတ်လုပ်ခြင်းကို စတင်သည်။
၁၄၃၆	ဂူတင်ဘာ့ဂ်က သူ၏ စာပုံနှိပ်ခြင်းကို စလုပ်သည်။
၁၄၄၀	ဂူတင်ဘာ့ဂ်က ရွှေပြောင်းနိုင်သော သတ္တုပုံစံမျိုးသုံးနိုင်တဲ့ သစ်သားကိုယ်ထည် ပုံနှိပ်စက်ကို တီထွင်သည်။
၁၄၄၄	ဂူတင်ဘာ့ဂ် စာပုံနှိပ်စက် တည်ထောင်သည်။
၁၄၅၂	ဂူတင်ဘာ့ဂ် ၄၂ လိုင်းပါ သမ္မာကျမ်းစာကို အတွဲနှစ်တွဲဖြင့် စတင်ပုံနှိပ်သည်။
၁၄၅၅	ပထမဆုံးကျောက်စာထွင်း သမ္မာကျမ်းစာကို “Bible Pauperum” အမည်နဲ့ ဂျာမနီမှာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။
၁၄၆၁	ပထမဆုံး ရုပ်စုံစာအုပ် “Edelstein” ကို “Albrecht Pfister” က ပုံနှိပ်သည်။
၁၄၉၉	ဥရောပတစ်ခွင် မြို့ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်မှာ ပုံနှိပ်တိုက်များ တည်ထောင်လာကြသည်။
၁၄၉၉	ခန့်မှန်းခြေ စာအုပ်ပေါင်း ၁၅ သန်း စာပုံနှိပ်ဖြစ်သည်။

ဆက် သွယ် ရေး

mgyc.com စာပို့ဝန်ဆောင်မှု

စာတိုက်

စာပို့ဝန်ဆောင်မှုတွေ ရနိုင်ပေးနိုင်တဲ့နေရာကတော့ စာတိုက် ဌာနတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။ စာတိုက်ဌာနတွေဟာ ပေးစာတွေ၊ ပို့စာတွေကို စုစည်းတာ၊ စွဲခြားတာ၊ ပေးပို့ရမယ့်နေရာအထိရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေးတဲ့ စာတိုက်ခွဲ၊ ဌာနခွဲတွေ ကွန်ရက်ဖြန့် ဖွဲ့စည်းထားတာဖြစ်တယ်။ စာတိုက်တွေက ပြိုတိုင်း၊ ရွာတိုင်းမှာ နေရာတကျတည်ရှိကြပြီး ပေးစာတွေကို ဝေးလံတဲ့ဒေသတွေဆီအထိ ပို့ဆောင်ပေးကြတယ်။ စာတိုက်တွေကတစ်ဆင့် တိုးတက်လာတာတွေက စာတိုက်သေတ္တာထားရှိခြင်း ဖြစ်ပြီး ဒီသေတ္တာထဲကို မည်သူမဆို ပေးစာတွေနဲ့အတူ ပို့စကတ်တွေ၊ နှုတ်ခွန်းဆက်ကတ်ပြားလေးတွေ ထည့်သွားနိုင်ကြတယ်။

စာပို့သင်္ကေတများ

ကိုယ်စာပို့တဲ့နေရပ်လိပ်စာကို သင်္ကေတဂဏန်း ၆ လုံးနဲ့ ပေါင်းစပ်ထားတာကို စာပို့သင်္ကေတလို့ဆိုတယ်။ စာပို့သင်္ကေတဟာ ပို့စာတွေကို အမျိုးအစားခွဲခြားရာမှာ ထောက်ကူပေးတယ်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလမှာ ဗြိတိန်၊ နေ့စဉ်မြို့မှာ စာပို့သင်္ကေတကို ပထမဆုံးစမ်းသပ်လုပ်ခဲ့တယ်။ ဗြိတိန်ရဲ့ စာပို့သင်္ကေတကို စာတိုက်သင်္ကေတလို့ လူသိများပြီး အကွာစဉ် နံပါတ်စဉ်အတိုင်း စီစဉ်ထားတယ်။ တိုင်းပြည်တိုင်းမှာ စာပို့သင်္ကေတအတွက် ကိုယ်ပိုင် နေရာချမှုစည်းမျဉ်းနဲ့ ဒီဇိုင်းတွေရှိကြတယ်။

စာပို့သမား

စာပို့သမားဆိုတာ နေအိမ်တွေ၊ ရုံးခန်းတွေထိ စာလိုက် ပို့ပေးရတဲ့လူဖြစ်တယ်။ စာပို့သမားကို တစ်ခါတစ်ရံ “ပေးစာသမား”၊ “ပို့စာသမား” ဒါမှမဟုတ် “ပေးစာသယ်ပို့သူ” လို့ မြောက် အမေရိကမှာ ခေါ်ကြတယ်။

စာပို့တံဆိပ်ခေါင်းတစ်ခုဟာ စာပို့ဝန်ဆောင်မှု အခမဲ့ရတဲ့ သက်သေခံဖြစ်တယ်။ စေးကပ်ကပ် စာရွက်ကလေး ဖြစ်တယ်။

စာပို့သမားဟာ အိမ်တိုင်ရာရောက် စာပို့ပေးရသူ၊ စာတိုက်ရဲ့ (သို့) စာပို့ဝန်ဆောင်မှုရဲ့ အလုပ်သမားဝန်ထမ်း ဖြစ်သည်။

မြင်းသည်တော် အမြန်စာပို့သမားတိုင်းက တစ်နေ့ကို ခရီးကီလိုမီတာ (၁၂၀)ထိအောင် စီးနိုင်ကြသည်။

မြင်းသည်တော် အမြန်စာပို့ခြင်း

အမေရိကန်ရဲ့ စောစောပိုင်းစာပို့ဝန်ဆောင်မှုက မြင်းသည်တော်လုလင်နဲ့ အမြန်စာပို့ခြင်းဖြစ်တယ်။ မြင်းစီးလုလင်တွေဟာ ပေးစာတွေကို စိန်ဂျိုးဇက်၊ မစ်ဆူရီနဲ့ ကယ်လီဖိုးနီးယား၊ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုအထိ လိုက်ပို့ရာမှာ အကွာအဝေး ခရီးအားဖြင့် (၃၀၆၄) ကီလိုမီတာထိ ခရီးပေါက်ပါတယ်။ စာပို့အမြန် မြင်းသည်တွေဟာ နွေရာသီ၊ ဆောင်းရာသီပါမကျန် နေရာညပါ စာလိုက်ပို့ရာမှာ (၈) ကီလိုမီတာကနေ (၃၂) ကီလိုမီတာထိ ဝေးကွာကြတဲ့ ကြားခန်း၊ စာတိုက်ခွဲပေါင်း (၁၅၇) ခုအထိ သွားကြရတယ်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရဲ့ စာပို့ဝန်ဆောင်မှု

အကြောင်းအရာ	၁၉၈၀	၁၉၉၀	၁၉၉၅	၁၉၉၆	၁၉၉၇	၁၉၉၈	၁၉၉၉
ရုံးများ၊ ဘူတာရုံများ၊ ဌာနခွဲများ	၃၉၄၀၆	၄၀၀၆၇	၃၉၁၄၉	၃၈၂၁၂	၃၈၀၁၉	၃၈၁၅၉	၃၈၁၆၉
စာတိုက်ရုံးအရေအတွက်	၃၀၃၂၆	၂၈၉၅၉	၂၈၃၉၂	၂၈၁၅၉	၂၈၀၆၀	၂၇၉၅၂	၂၇၈၉၃
ဘူတာရုံနဲ့ဌာနခွဲအရေအတွက် လက်ရောက်ပို့တဲ့	၉၁၆၀	၁၁၁၀၈	၁၀၇၅၇	၁၀၀၂၃	၉၉၅၉	၁၀၂၀၇	၁၀၂၇၆
စာများ(သန်း)	၁၀၆၃၁၁	၁၀၆၃၁၁	၁၀၈၇၃၄	၁၀၈၄၄၀	၁၉၀၈၈၈	၁၉၆၉၀၅	၂၀၁၅၇၆
ဝန်ထမ်းပေါင်း(၁၀၀၀)	၆၆၇	၈၄၃	၈၇၅	၈၈၆	၈၉၃	၉၀၅	၉၀၆

လေကြောင်းစာပို့

လေကြောင်းစာပို့ခြင်းက စာတွေကို လေယာဉ်ပျံဖြင့် သယ်ဆောင်ပေးပို့ခြင်းဖြစ်တယ်။ ပထမဆုံး ပုံမှန်လေကြောင်း စာပို့ခြင်းကို (၁၈၇၀)ပြည့်နှစ်က ပဲရစ်မှနေ၍ ဖိုးပျံပူဖောင်းဖြင့် စတင်ပို့ခဲ့တယ်။ လေကြောင်းစာပို့တံဆိပ်ခေါင်းများဟာ အပေါ်မှာ များသောအားဖြင့် တောင်ပံပုံများ၊ လေယာဉ်ပုံနဲ့ ပျံသန်းမှု သင်္ကေတတစ်ခုခု ပါတတ်တယ်။ ပထမဆုံး လေကြောင်းစာပို့ တံဆိပ်ခေါင်းကို (၁၉၁၇)ခုနှစ်မှာ အိတလီက ထုတ်ခဲ့တယ်။

တံဆိပ်ခေါင်းစုဆောင်းခြင်းမှာ အလွန်အကျွံ လူကြိုက်များလှသော ဝါသနာရပ် ဖြစ်သည်။

လျှပ်စစ်ပြန်အချက်အလက်

ပထမဆုံး ပစ်ဖိတ်သမုဒ္ဒရာမြစ်ကြောင်း စာပို့ခြင်းကို (၁၉၃၅) ခုနှစ် မှာ လုပ်ပြီး ပထမဆုံးအတ္တလန်တိတ်သမုဒ္ဒရာဖြတ် စာပို့ခြင်းကို (၁၉၃၉) ခုနှစ်မှာ ပို့ခဲ့သည်။

စာတိုက်ရုံးများက စာပို့သင်္ကေတများဖြင့် စာများကို အမျိုးအစား ခွဲခြားထားသည်။

စာပို့ဝန်ဆောင်မှုရဲ့ အဓိကပိုင်တိုင်များ

၁၅၁၆

အဋ္ဌမမြောက်ဘုရင် ဟင်နရီက စာတိုက်များ၏ဆရာသခင်ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။

၁၆၃၅

ပထမမြောက် ရူးလ်စ်ဘုရင်က တော်ဝင်စာပို့ဝန်ဆောင်မှုကို တည်ထောင်ခဲ့ရာ ပြည်သူများ ပထမဆုံးအကြိမ် စာပို့စနစ်ကို စာလက်ခံသူက အခပေးရသောနည်းဖြင့် ရရှိကြသည်။

စာပို့ဝန်ဆောင်မှုရဲ့ အဓိကပိုင်တိုင်များ

၁၈၄၇

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ပထမဆုံးစာပို့တံဆိပ်ခေါင်းကို ထုတ်သည်။

၁၈၄၉

ပြင်သစ်က သူ့နိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးတံဆိပ်ခေါင်းကို ထုတ်သည်။

၁၈၄၉

ဘယ်လ်ဂျီယမ်က သူ့နိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးတံဆိပ်ခေါင်းကို ထုတ်သည်။

၁၈၅၂

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက သူ၏ပထမဆုံးသော တံဆိပ်ခေါင်းပါပြီးသော စာအိတ်များကို ထုတ်သည်။

၁၈၅၅

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက မှတ်ပုံတင်ပြီးသောစာများ ထုတ်သည်။

၁၈၅၅

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ စာပို့ခကြိုတင်ပေးသောစနစ်ကို မလုပ်မနေရ စတင်လုပ်ဆောင်သည်။

၁၈၅၈

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ လမ်းဘေးစာတိုက်သေတ္တာများ ထားလာကြသည်။

၁၈၈၇

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပါဆယ်(ချောစာထုပ်)ပို့ စာတိုက်စနစ်လုပ်သည်။

၁၈၉၃

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ပထမဆုံးအထိမ်းအမှတ်တံဆိပ်ခေါင်း နှိပ်ပေးသည်။

၁၉၁၁

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက စာပို့ငွေစုဆောင်းသောစနစ်ကို စ၍တီထွင်ကျင့်သုံးသည်။

mgype.com

သတင်းစာများ

သတင်းစာဆိုတာ ဘာလဲ

သတင်းစာဆိုတာ အရည်အသွေးညံ့ပြီး ဈေးပေါသော သတင်းစာစက္ကူဆိုတဲ့ ပါးပါးလွှာလွှာ စက္ကူရှည်ပေါ်မှာ သတင်းတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေ ရိုက်နှိပ်လျက် စာရွက်ခေါက်အတိုင်း(မချုပ်ဘဲ)ဖြန့်ချိသောအရာကို ခေါ်သည်။ သတင်းစာစောင်တွင် သတင်းများ၊ အယူအဆများ၊ ဆောင်းပါးများ၊ ကြော်ငြာများ ပါရှိသည်။ သတင်းစာများကို နေ့စဉ်သော်လည်းကောင်း အပတ်စဉ်သော်လည်းကောင်း ထုတ်ဝေတယ်။

နေ့စဉ်သတင်းစာများ

နေ့စဉ်သတင်းစာများကို နေ့တိုင်းထုတ်ဝေကြတယ်။ သူတို့အထဲမှာ ဒေသဆိုင်ရာသတင်းတွေ၊ တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ သတင်းတွေနဲ့ နိုင်ငံတကာသတင်းတွေ အစုံပါဝင်တယ်။ နေ့စဉ်သတင်းစာတွေမှာ အယ်ဒီတာအာဘော်တွေ၊ သရုပ်ဖော်ဆောင်းပါးတွေ၊ ဖျော်ဖြေရေးနဲ့အားကစားသတင်းတွေလည်း ပါတယ်။ နေ့စဉ်သတင်းစာတစ်စောင် ထုတ်ဝေခြင်းက ရှုပ်ထွေးတဲ့လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး သတင်းထောက်တွေ၊ သတင်းရေးသား အစီအရင်ခံသူတွေ၊ ဓာတ်ပုံသတင်းထောက်တွေ၊ အယ်ဒီတာတွေနဲ့ အခြားရုံးဝန်ထမ်းပေါင်းစုံရဲ့ စွမ်းဆောင်ရည်တွေနဲ့ လျင်မြန်မှုကြီးမားတဲ့အစွမ်းတွေ ပါဝင်နေတယ်။

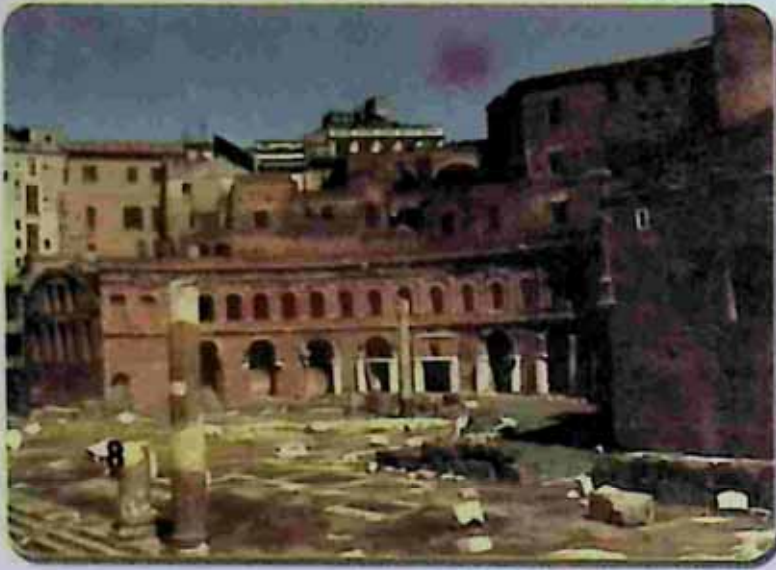
သတင်းစာများကို ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် အဓိက ဘာသာစကားများဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေကြသည်။

ယနေ့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ "Wall Street Journal"၊ "New York Times"၊ "Times London" နဲ့ "The Guardian" တို့မှာ ကျော်ကြားသော သတင်းစာများဖြစ်ကြသည်။

အပတ်စဉ်သတင်းစာများ

အပတ်စဉ်သတင်းစာတွေကို တစ်ပတ်ကိုတစ်ကြိမ်၊ သို့မဟုတ် နှစ်ကြိမ် ထုတ်ဝေကြတယ်။ သူတို့က နေ့စဉ်သတင်း စာတွေထက်ပို ငယ်ရွယ်ကြပြီး ပိုသေးငယ်တဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ နယ်ပယ်ဒေသအတွင်းမှာ ပိုလူကြိုက်များ ထင်ရှားကြလေ့ရှိတယ်။ အပတ်စဉ်သတင်းစာအချို့ဟာ အဓိကအားဖြင့် စီးပွားရေးနဲ့အားကစားရေးရာ သတင်းတွေပဲ အသားပေး တင်ပြကြတယ်။

ရောမရှိ "Trajan's Forum" အစိုးရ၏ ပြန်တမ်း

အက်ကတာဒူအာရ်နာ(Acta Diurha)

"အက်ကတာဒူအာရ်နာ" လို့ အိတလီလို ခေါ်တဲ့ "နေ့စဉ်လုပ်ရပ်များ/ဂေဇက်တီ" ပြန်တမ်းဟာ ခေတ်သစ်ကာလရဲ့ သတင်းစာကို "ပရိတ်တိုက်" ပုံစံ(အခြားပုံစံတွေ တစ်ဆင့်ကူးယူဖော်ပြကြရတဲ့ မူလဒီဇိုင်း)လို့ သဘောထားကြတယ်။ "အက်ကတာ"(Acta)ဆိုတာက နှစ်ပေါင်း(၂၀၀၀)ကျော်ကာလက ရောမအစိုးရလုပ်ခဲ့တဲ့ ရုံးကနားဆိုင်ရာများကို လူထုသို့ အသိပေးကြေညာတဲ့ နိတစ်ဘုတ်ဖြစ်တယ်။ "အက်ကတာ"ကို အများပြည်သူနေရာတစ်ခုမှာ ချိတ်ဆွဲထားတတ်တယ်။ ရောမပြည်သူတွေအတွက် အထွေထွေသတင်း အကြောင်းကြားချက်တွေနဲ့ အစိုးရရဲ့ ထုတ်ပြန်ချက်တွေပါဝင်တဲ့ Forum(ဖီရမ်)နဲ့တူတယ်။

ကမ္ဘာ့သတင်းစာများရဲ့ ပြန့်ဝေသမျှ စောင်ရေများ

နိုင်ငံ	စောင်ရေ
တရုတ်	တစ်နေ့လျှင် (၉၃.၅)သန်း
အိန္ဒိယ	တစ်နေ့လျှင်(၇၈.၈)သန်း
ဂျပန်	တစ်နေ့လျှင်(၇၀.၄)သန်း
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု	တစ်နေ့လျှင်(၄၈.၃)သန်း
ဂျာမနီ	တစ်နေ့လျှင်(၂၂.၁)သန်း

သတင်းစာရဲ့ အရွယ်အစားများ

သတင်းစာများကို "စံကိုက်ပုံစံ" နဲ့ "တဲဘလွိုက်"(Tabloid)ပုံစံဟူ၍ အဓိကပုံသေကားချ အရွယ်အစားနှစ်မျိုးဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေကြတယ်။ "စံကိုက်ပုံစံ" အရွယ်အစား သတင်းစာကြီးက ပိုကြီးမားကျယ်ပြန့်ပြီး များသောအားဖြင့် စာကော်လံတိုင် ရှစ်တိုင်ရှိကြတယ်။ "တဲဘလွိုက်" သတင်းစာတွေကတော့ ပိုသေးငယ်တဲ့ ပုံသေကားချဘောင်နဲ့ ရိုက်နှိပ်ကြပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် "စံကိုက်ပုံစံ" ရွက်ဖြန့်ကျယ်သတင်းစာကြီးတွေရဲ့ အရွယ်အစားရဲ့ ထက်ဝက်သာရှိတယ်။

အိန္ဒိယတိုင်းစ်(The Times of India)သတင်းစာကြီး

"The Times of India" သတင်းစာကြီးဟာ ကမ္ဘာမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ထုတ်ဝေတဲ့ အကြီးဆုံးရွက်ဖြန့်ကျယ် သတင်းစာဖြစ်တယ်။ နေ့စဉ်ရောင်းရတဲ့ "The Times of India" သတင်းစာစောင်ရေဟာ (၂.၄) သန်းဝန်းကျင်ခန့် ရှိတယ်။

ပျတ်ကနဲအကြည့်

ကမ္ဘာ့သက်တမ်းအရှည်ဆုံး သတင်းစာက "Postoch Inrikes Tidningar" ဖြစ်သည်။ ၁၆၄၅ ခုနှစ်၊ ဆွီဒင်နိုင်ငံမှာ ၎င်းကို ပထမဆုံး ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ရွက်ဖြန့်ကျယ် သတင်းစာကြီး (Broad Sheet.)

သတင်းစာရဲ့ အဓိကပိုင်တိုင်များ

၅၉ ဘီစီ

ရောမမှာ ပထမဆုံးသတင်းစာ "Acta Diurna" ကို စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၅၅၆

ပထမဆုံး လစဉ်သတင်းစာဖြစ်သည့် "Notizie Scritte" ကို ဗင်းနစ်မှာ ထုတ်ခဲ့သည်။

၁၆၀၅

ပထမဆုံး ပုံနှိပ်သတင်းစာ "Relation" ကို "Antwerp" မှာ အပတ်စဉ်ထုတ်ဝေပုံနှိပ်ခဲ့သည်။

၁၆၉၀

အမေရိကန်ရဲ့ ပထမဆုံးသတင်းစာ "Publick Occurrences" ကို စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၇၀၂

ဗြိတိန်ရဲ့ ပထမဆုံးသတင်းစာ "Daily Courant" ကို နေ့စဉ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၇၀၄

ကမ္ဘာ့ပထမဆုံး သတင်းစာဆရာ "ဒယ်နီယယ်ဒီဖိုး" (Daniel Defoe)က "Review" သတင်းစာကို စတင်ထုတ်ဝေတည်းဖြတ်ခဲ့သည်။

၁၈၀၃

"The Sydney Gazette" နဲ့ "New South Wales Advertiser" သတင်းစာများက သြစတြေးလျ၌ ထုတ်ဝေခဲ့ သည့် ပထမဆုံးသတင်းစာများဖြစ်ကြလေသည်။

၁၈၅၆

ပထမဆုံးမျက်နှာပြည့် သတင်းစာကြော်ငြာကို "New York Ledger" သတင်းစာမှာ စတင်ထုတ်ဝေသည်။

၁၈၇၁

"Yokohama Mainichi Shimbun" သည် ဂျပန်ပြည်၌ ပထမဆုံးထုတ်ဝေသည့် နေ့စဉ်သတင်းစာဖြစ်သည်။

၁၈၈၅

သတင်းစာများကို နေ့စဉ် ရထားဖြင့် သယ်ပို့ပေးခဲ့သည်။

၁၉၀၃

ပထမဆုံး "တဲဘလွိုက်"(Tabloid)စတိုင် ပုံစံသတင်းစာ "Daily Mirror" "နေ့စဉ်ကြေးမုံ" ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

myvoe.com

စာအုပ်များနဲ့ စာကြည့်တိုက်များ

စာအုပ်တစ်အုပ်ဆိုတာ ဘာလဲ

စာအုပ်တစ်အုပ်ဆိုတာ ရေးသား၊ ပုံနှိပ်၊ ပုံပြ သရုပ်ဖော်ထားတဲ့ ဖော်ကျူးချက်၊ စာစီကုံးမှုတွေ စုပေါင်း ထားခြင်းပဲ ဖြစ်တယ်။ စာအုပ်တစ်အုပ်ထဲက အရိုးရှင်းဆုံး အရွက်အချပ်ကို စာရွက်လို့ခေါ်ပြီး ဒီစာရွက်တစ်ရွက်ချင်း ရဲ့ ဘက်နှစ်ဖက် (ရှေ့နဲ့ကျောဘက်)ကို စာမျက်နှာတွေလို့ ခေါ်ပါတယ်။

စာအုပ်များဆိုသည်မှာ ဗဟုသုတများနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ စုပေါင်းထားရာ သို့လျှောက်ကြီးတစ်စုဖြစ်သည်။

ဟယ်ရီပေါ့တား

“ဟယ်ရီပေါ့တား” ဆိုတဲ့ဝတ္ထုဟာ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း လုံးအနှံ့ အကျော်ကြားဆုံး၊ လူကြိုက်အများဆုံးဝတ္ထုအတွဲ များဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဝတ္ထုများရဲ့ ဖန်တီးရှင် အင်္ဂလိပ်စာရေး ဆရာမ “ဂျေ ကော့ရီးလင်း” (J.K. Rowling) ဟာ စာရေး ခြင်းသက်သက်နဲ့ ဝင်ငွေဒေါ်လာ တစ်ဘီလျံ ရရှိတဲ့ ပထမဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်။ သူမရဲ့ဝတ္ထုကို ဘာသာပေါင်း (၆၃) ဘာသာ ပြန်ဆိုရပြီး ရောင်းရပြီးသမျှ ဟယ်ရီပေါ့ တားဝတ္ထုတွဲ အကုန်လုံး အုပ်ရေပေါင်း သန်း(၃၀၀) ကျော် ရှိခဲ့တယ်။

အဓိပ္ပာယ်ဆင်တူရာ ဝေါဟာရစကားလုံးများချည်း ပေါင်းချုပ်စုစည်းထားသည့်စာအုပ်ကို “Thesaurus” “စာပေညွှန်ပေါင်းကျမ်း” ဟု ခေါ်သည်။

အီးဘွတ်ခ်များ

အီးဘွတ်ခ်များ (E-books) ၊ သို့မဟုတ် အီလက်ထရွန်းနစ်စာအုပ်များ ဆိုတာ အင်တာနက်အတွင်းက “ဒေါင်းလုပ်” (Download) ဆွဲထုတ်နိုင်တဲ့ ခေတ်ပေါ်ဖော်ဒန်စာအုပ်များပဲဖြစ်ပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်(၂၀) ကျော်ကတည်းက အီလက်ထရွန်းနစ်စာအုပ်တွေ သုံးလာခဲ့ကြတယ်။ စောစောပိုင်းကာလရဲ့ အီးဘွတ်ခ်တွေက သတင်းအချက်အလက်များများ မသိုလှောင်နိုင်ဘဲ ဖတ်ရတာ လည်း ခက်ခဲခဲ့တယ်။ ခေတ်သစ်ရဲ့ ဖော်ဒန်အီးဘွတ်ခ်တွေကတော့ ငယ်ရွယ်ပြီး ကိုင်ရတွယ်ရ ပေါ့ပါးသွက်လက်ပြီး သတင်းအချက်အလက်လည်း အတွဲပေါင်း ကြီးကြီးမားမား ပါဝင်တယ်။

စာအုပ်များရဲ့ ပုံစံများ

မြေပုံစာအုပ်

ကမ္ဘာတိုက်များ၊ နိုင်ငံများရဲ့ နိုင်ငံရေးနယ်နိမိတ်ဘောင်တွေနဲ့ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အသွင်လက္ခဏာတွေနဲ့ မြေပုံဖော်ပြ ချက်တွေ ပါဝင်တဲ့စာအုပ်ဖြစ်တယ်။

အဘိဓာန်စာအုပ်

စာလုံးတွေကို သူတို့ရဲ့အဓိပ္ပာယ်နဲ့တကွ အက္ခရာစဉ်အတိုင်း ဖော်ပြထားတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်တယ်။

စွယ်စုံကျမ်း

ခေါင်းစီးတွေ၊ ဘာသာရပ်တွေကို ချဲ့ထွင်ထားတဲ့ ဖော်ပြချက်တွေနဲ့တကွ အက္ခရာစဉ်အတိုင်း စာရင်းပြုစုဖော်ပြ ထားတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်တယ်။

နတ်သမီးပုံပြင်စာအုပ်

နတ်သား နတ်သမီးရေးရာနဲ့ စိတ်ကူးယဉ် အဆန်းတကြယ် ဇာတ်ကောင်အဖြစ်အပျက်ပါဝင်တဲ့ ထပ်ပြန်တလဲလဲ ဇာတ်ကြောင်းပြောပြထားတဲ့ ကလေးအတွက် ပုံပြင်စာအုပ်ဖြစ်တယ်။

ဝတ္ထုစာအုပ်

ရှည်လျားသော စိတ်ကူးယဉ်ဇာတ်လမ်းဆင်ထားတဲ့ ဝတ္ထုစာပေစာအုပ်ဖြစ်တယ်။

နှစ်ချုပ်မှတ်တမ်း

ဖြစ်ရပ်များနဲ့ သူတို့ရဲ့ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်က ဖော်ပြချက်များကို ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့အစဉ်အတိုင်း ပေါင်းချုပ်ထားတာဖြစ်တယ်။

စာအုပ်အကြောင်း အချက်အလက်များ

စာအုပ်အမည်

“ဘူတန်နိုင်ငံဖြတ် မျက်မြင်တွေကြုံရသမျှ ခရီးရှည် (Odyssey)

ကမ္ဘာ့အသေးငယ်ဆုံး စာအုပ်ကလေး

La Compagne des Glaces)

“အန်နာဖရန်၏ ဒိုင်ယာရီ”

အမေရိက၏ ငှက်များ

ဖော်ပြချက်များ

ခရီးသွားဓာတ်ပုံများ စုပေါင်းထားတဲ့ ပုံနှိပ်ခဲ့သမျှထဲ အကြီးဆုံးစာအုပ်ကြီး အတိုင်းအတာက ၂.၁ x ၁.၅ စင်တီမီတာ

“ယောယုဝရစ်ချက်” ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့၊ အတိုင်းအတာ ၂.၄ x ၂.၉ စင်တီမီတာ

“ဂျော်ဂျက်စ် ယန်းအာနော့ (Georges Jean Arnaud)ရေးသားတဲ့ အရှည်လျားဆုံး ဝတ္ထုရှည်ကြီး။

နိုင်ငံခြားဘာသာပေါင်း ၅၅ ဘာသာ ကျော်မျှ ပြန်ဆိုခဲ့ရသည်။

ရောင်းရငွေပေါင်း ဒေါ်လာ ၈ သန်း (၈,၀၀၀,၀၀၀)ရခဲ့သည့် ကုန်ကျစရိတ် အများဆုံးစာအုပ်

စာကြည့်တိုက်

ခြားနားတဲ့ ဘာသာရပ် အမျိုးမျိုးအကြောင်း ရေးသားထားချက်စာအုပ်များ စုပေါင်းသိမ်းဆည်းထား သည့်နေရာကို စာကြည့်တိုက်ဟု ခေါ်တယ်။ စာကြည့် တိုက်များတွင် အခြားသောပုံနှိပ်ပစ္စည်းများဖြစ်တဲ့ လက် ရေးမူကြမ်းများ၊ အပတ်စဉ်ထုတ် စာစောင်ဂျာနယ်များ၊ မြေပုံများ၊ ဓာတ်ပုံများ စသဖြင့်များလည်း အပါအဝင် ထားရှိပါတယ်။ တိုင်းပြည်အချို့တွင် ရွှေ့လျားပြောင်းသွား ခဲ့ရသည့် ရွှေ့လျားစာကြည့်တိုက်များလည်း ရှိကြတယ်။ ကင်ညာနိုင်ငံမှာ ကုလားအုတ်များက စာအုပ်တွေနဲ့ ရွှေ့ လျားရွက်ဖျင်တဲများပါ သယ်ဆောင်တတ်ကြတယ်။ ဖော် တော်ဘုတ်များနဲ့ စက်ဘီးများကိုလည်း ရွှေ့လျားစာကြည့် တိုက်များအဖြစ် သုံးစွဲကြတယ်။

စာတတ်သူများမှာ စာကြည့်တိုက်တစ်ခုအတွင်း ကိုယ်လိုရာစာအုပ်များကို ကိုးကားစရာ အညွှန်း တတ်တလောက်ကတ်ပြားများဖြင့် ရှာကြရသည်။

ပျတ်ခနဲအကြည့်
 ကမ္ဘာတွင် အချိန်မရွေးရောင်းအကောင်းဆုံးဖြစ်နေသည်မှာ သမ္မာကျမ်းစာဖြစ်၍ ရောင်းရသောအုပ်စုမှာ (၂၅) မှ (၆) ဘီလီယံထိ ရှိလေသည်။

ကျော်ကြားသော စာကြည့်တိုက်များ

ဗြိတိသျှစာကြည့်တိုက်

လန်ဒန်မှာရှိတဲ့ ဗြိတိသျှစာကြည့်တိုက်ကို အင်္ဂလိပ်က (၁၇၅၃) ခုနှစ်မှာ တည်ထောင်ခဲ့တယ်။ သမားတော်ကြီးများ၊ မြို့စားကြီးများ၊ အခြားသောပုဂ္ဂလိကများ လှူဒါန်းသော စာအုပ်ပေါင်းချုပ်များလည်း ယင်း၌ ပါဝင်တယ်။ စာအုပ်ပေါင်း (၁၈,၀၀၀,၀၀၀) စုပေါင်းထားရှိတယ်။

ကွန်ဂရက်လွတ်တော်စာကြည့်တိုက်

အမေရိကန် ဝါရှင်တန်ဒီစီမှာ တည်ရှိတဲ့ အမေရိကန်ကွန်ဂရက်လွတ်တော်စာကြည့်တိုက်ကို (၁၈၀၀) ပြည့်နှစ်မှာ တည်ထောင်တယ်။ စာအုပ်ပေါင်း (၂၉,၀၀၀,၀၀၀) ခန့် စုပေါင်းထားရှိတယ်။

ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်

အမေရိကန် မက်ဆက်ချူးဆက်နယ်၊ ကန်းဘရစ်ချ်မြို့မှာတည်ရှိတဲ့ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်ကို (၁၉၉၀) ပြည့်နှစ်မှာ တည်ထောင်တယ်။ စာအုပ် စုစုပေါင်း (၁၁,၃၀၀,၀၀၀) စုပေါင်းထားရှိတယ်။

ရေဒီယို

ရေဒီယိုဆိုတာ ရေဒီယိုလှိုင်းတွေ အသံပြုရင်းနဲ့ သတင်းပို့ချက်တွေ ထုတ်လွှင့်ပေးတဲ့ ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာ တစ်မျိုးဖြစ်တယ်။ ယနေ့ခေတ် ဆက်သွယ်ရေးနဲ့ အရေးပါဆုံးနဲ့ အကျော်ကြား လူကြိုက်အများဆုံး လက်သုံးနည်းလမ်း ကိရိယာ တွေထဲက တစ်နည်းဖြစ်တယ်။ ဆက်သွယ်ရေးကိရိယာတွေ အများစုက ရေဒီယိုလှိုင်းတွေသုံးပြီး စာလုံးတွေ၊ ဂီတတွေ၊ သင်္ကေတစကားစုကတွေနဲ့ အခြားအချက်ပြမှုတွေ၊ ကမ္ဘာ့ရဲ့ အစိတ်အပိုင်း အမျိုးမျိုးဆီ ပို့လွှတ်တယ်။ အသံလွှင့်ရုံတွေက ဂီတ၊ သတင်း၊ ဆွေးနွေးချက်တွေ၊ အင်တာဗျူးတွေ၊ ကြော်ငြာ တွေ၊ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ အားကစားဖြစ်ရပ်တွေကို လွှင့် ထုတ်တယ်။

ဂူဂလီယယ်မို မာကိုနို

ဂူဂလီယယ်မို မာကိုနိုဟာ အီတလီလူမျိုး လျှပ်စစ် အင်ဂျင်နီယာဖြစ်ပြီး ရေဒီယိုကို စတင်တီထွင်ခဲ့သူဖြစ်တယ်။ သူဟာ(၁၈၉၅)ခုနှစ်မှာ ရေဒီယိုအချက်ပြမှုတွေကို အတွာ အဝေး(၁.၆) ကီလိုမီတာထိရောက်အောင် အောင်မြင်စွာ ပို့လွှတ်နိုင်တဲ့ ပထမဆုံးလူဖြစ်တယ်။ နှစ်အနည်းငယ်ကြာပြီးတဲ့ နောက် သူက သူ့ရဲ့ရေဒီယို ကိရိယာကိုသုံး အချက်ပြတွေကို အတ္တလန်တိတ်သမုဒ္ဒရာကိုဖြတ်ပြီး ပို့လွှတ်ခဲ့တယ်။ မာကိုနိုဟာ ရေဒီယိုဆက်သွယ်ရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမှာ အရေးပါတဲ့ စွမ်းဆောင်မှုတွေ ပါဝင်လုပ်ခဲ့တဲ့အတွက် (၁၉၀၉)ခုနှစ်မှာ နိုဘယ်ဆုကို လက်ခံရရှိခဲ့တယ်။

ရေဒီယိုအသံလွှင့်ရုံ

ရေဒီယိုအသံလွှင့်ရုံဆိုတာ ဂီတသီချင်းတွေ၊ သတင်း တွေနဲ့ အခြားထုတ်ပြန်ချက်တွေကို ပြုစုထုတ်လုပ်ပြီး အများ ကြားသိရအောင် တစ်ဆင့်ပို့လွှတ်ပေးရာ ဌာနတစ်ခုဖြစ်တယ်။ ရေဒီယိုအစီအစဉ်တွေကို မှတ်တမ်းတင်အသံသွင်းထားတဲ့ ပုံစံနဲ့ တစ်ဆင့်ပြန်ဖွင့်ပြတာမျိုးဖြစ်စေ၊ တိုက်ရိုက်ပြောဆို ထုတ်ပြန်တာမျိုးဖြစ်စေ အသံလွှင့်ထုတ်တတ်ပါတယ်။ ရေဒီယို အသံလွှင့်ရုံတိုင်းဟာ ကိုယ်ကိုယ်ပိုင် ကြိမ်နှုန်းလှိုင်းအလျား ကိုယ်စီနဲ့ လုပ်ကိုင်ကြတယ်။ နားဝသာတဆင်သူတွေက ကိုယ့် ရေဒီယိုမှာရှိတဲ့ ကြိမ်နှုန်းလှိုင်းအလျား(Frequency)တွေပြ ဘီးလုံးကိုလှည့်လို့ ကိုယ်လိုရာ (Frequency)ကို အရောက် ကြိုက်ရာတီးလုံးကို နားထောင်နိုင်တယ်။

ရေဒီယိုလှိုင်းတွေက အသံ၊ ဗီဒီယိုနဲ့ တီဗွီဆက်သွယ်ရေးအချက်တွေကို လေထဲဖြတ်ပြီးပို့လွှတ်နိုင်တယ်။

ရေဒီယိုကို တီထွင်ခဲ့သူ ဂူဂလီယယ်မို မာကိုနို (Guglielmo Marconi)

အသံလွှင့်ရုံတိုင်းက သွက်ယိုင်းအစီအစဉ်တွေနဲ့ ထုတ်လွှင့်မှုလုပ်ငန်းအစီအစဉ်လေးတွေ ဖန်တီးချမှတ်ထားတယ်။

ဖျတ်ခနဲအကြည့်

၁၈၇၈ ခုနှစ်မှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကွန်နက်တိကပ်ပြည်နယ်၊ "နယူး ဟာဗင်" မှာ ပထမဆုံးတယ်လီဖုံးအိပ်ချိန်း (Exchange)ရုံးကို ဖွင့်လှစ်တယ်။

အေအမ်/ A.M com

A.M ရဲ့ အရှည်ကောက်က (Amplitude Modulation) ရေဒီယိုလှိုင်း အဝေးဆုံးထိရောက်နိုင်တဲ့ ရေဒီယိုအချက်ပြ နှုန်းပြောင်းမှုပဲ။ ဒီနှုန်းကို သတင်းအချက်အလက်တွေ ရေဒီယို လှိုင်းပေါ်ကဖြတ်ပြီး ထုတ်လွှင့်ဖို့အတွက် သုံးတယ်။ ဒီနှုန်းစနစ် ထဲမှာ ရေဒီယိုလှိုင်း အဝေးဆုံးရောက်အောင် ထုတ်လွှင့်မှုက အသံ ကြိမ်နှုန်းပြလှိုင်းအလျား (audio-frequency wave) ပြောင်းလဲ မှုပေါ်မူတည်ပြီး လိုက်ပြောင်းနေတယ်။ ဒီနှုန်းက ရေဒီယိုထုတ် လွှင့်မှုရဲ့ လူကြိုက်အများဆုံး အကျော်ကြားဆုံးပုံစံဖြစ်တယ်။ ဒါကို ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းအနှံ့ ကျယ်ပြန့်စွာသုံးစွဲနေတုန်းပါပဲ။

အက်မ်အမ် F.M

F.M ရဲ့ အရှည်ကောက်က Frequency Modulation လှိုင်းအလျားကြိမ်နှုန်းပြတဲ့ ရေဒီယိုအချက်ပြပြောင်းမှုပဲ ဖြစ် တယ်။ ဒီနှုန်းစနစ်မှာ လှိုင်းသယ်ဆောင်တဲ့ ကြိမ်နှုန်း (Fre- quency) ဟာ အသံကြိမ်နှုန်းပြလှိုင်းအလျား (audio frequency waves) ပြောင်းလဲမှုပေါ်မူတည်ပြီး လိုက်ပြောင်းနေတယ်။ F.M ကို ရေဒီယိုအသံလွှင့်ရာမှာ အရည်အသွေးမြင့်မားတဲ့ အသံတွေ (ဥပမာ - ရိုးရိုးသတင်းကြေညာတာထက် အဆန်းတကျယ် ဂီတ သီချင်းတွေဟာ အရည်အသွေးမြင့်မားတဲ့ အသံတွေ ဖြစ်တယ်) ထုတ်လွှတ်ဖို့သုံးတယ်။ အမေရိကန်လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာနဲ့ တီ ထွင်သူလည်းဖြစ်သူ အက်ဒွင်ဟောင်းဝါအမ်းစထရောင်းက F.M ရေဒီယို အသံလွှင့်မှုကို တိုးတက်အောင်လုပ်ခဲ့တယ်။

'ဟမ်'ရေဒီယို (Ham Radio)

ရေဒီယိုဖြင့် အချက်ပြဆက်သွယ်ရေးလုပ်ခြင်း(Ham Radio)က ရေဒီယိုတန်ဆာပလာပုံစံအမျိုးမျိုး သုံးကြတဲ့ လူတွေ က သူတို့နဲ့အလားတူ ရေဒီယိုတန်ဆာပလာကိရိယာတွေပဲသုံးတဲ့ တခြားလူတွေနဲ့ အချင်းချင်း ကြေးနန်းဆက်သွယ်ရေးသဘော ရေဒီယိုသတင်းပို့ချက်တွေ အပြန်အလှန်ပို့ကြ၊ လက်ခံကြတဲ့ ဆက်သွယ်ရေးစနစ်ပါပဲ။ Ham Radio သုံးပြီး ကြေးနန်းဆက် သွယ်ကြသူတွေကို (Ham)ဟမ်းတွေလို့ခေါ်တယ်။ ပြည်သူ့ ရေးရာဝန်ဆောင်မှုနဲ့ အပန်းဖြေသဘောနဲ့သာ လူတွေက ဒီဟမ်း ရေဒီယိုတွေ သုံးကြတယ်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်အသံလွှင့်ထုတ်ခြင်း

ဒစ်ဂျစ်တယ်အသံလွှင့်ခြင်း (DAB ခေါ် Digital Audio Broadcasting) ကို ဗြိတိန်မှာ (၁၉၉၅)ခုနှစ်မှာ စတင်လုပ်ခဲ့ တယ်။ DAB စနစ်က နားဆင်သူများအတွက် အရည်အသွေးပိုကောင်းစွာ အသံလွှင့်ထုတ်ပေးပြီး သက်သာလွယ်ကူစွာ လည်း လိုရာဆီ လေ့လာကိုလှည့်ပတ်ပြီး သွားနိုင်တယ်။ (၂၀၀၂)ခုနှစ်မှာ ဘီဘီစီက DAB ဒစ်ဂျစ်တယ် ရေဒီယိုပေါင်း တစ်သန်းကျော် ရောင်းချနိုင်ခဲ့တယ်။

ပထမဆုံး စီးပွားဖြစ်ရေဒီယိုဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းကို A.M နဲ့ စတင်ခဲ့တယ်။

"အက်ဒွင်ဟောင်းဝါအမ်းစထရောင်း" (Edwin Howard Armstrong)

ကိုယ့်ဟာကိုယ် လေ့ကျင့်သင်ကြားရန်အတွက် လူတို့ Ham ရေဒီယိုတွေလည်း သုံးကြတယ်။

ရုပ်မြင်သံကြား

ရုပ်မြင်သံကြားဆိုတာ ဘာလဲ

ရုပ်မြင်သံကြားဆိုတာ ဆက်သွယ်ရေးနဲ့ဖျော်ဖြေရေး တို့ရဲ့အရေးအကြီးဆုံးသော နည်းလမ်းတွေထဲက တစ်ခုဖြစ် တယ်။ အသံနဲ့ရုပ်ပုံတို့ရဲ့ အီလက်ထရွန်းနစ် တင်ပြချက်တွေ ထုတ်လွှင့်ပေးတာ ရုပ်မြင်သံကြားဖြစ်တယ်။ ကမ္ဘာက လူသန်း ပေါင်းများစွာကို ကျန်ကမ္ဘာကလူတွေနဲ့ ရုပ်မြင်သံကြားက ချိတ်ဆက်ပေးရာမှာ သတင်းတွေ၊ ဖျော်ဖြေရေးတွေ၊ အား ကစားတွေ၊ အကြောင်းကြားချက်တွေ၊ စီးပွားရေးတွေက တစ်ဆင့် ဆက်သွယ်ပေးတယ်။

“သတင်းခန်း”တစ်ခန်းဆိုသည်မှာ သတင်းထောက်များ၊ အယ်ဒီတာများနဲ့ နည်းပညာရှင်များ၊ ရုပ်မြင်သံကြားပေါ်မှာ အတူတူ သတင်းများထုတ်လွှင့်ကြရာ ဌာနတစ်ခုဖြစ်သည်။

ရွန်လိုဂျီးဘာ့အတ်(John Logie Baird)

နှစ်ပေါင်းများစွာကြာအောင် ရုပ်မြင်သံကြား တီထွင် နိုင်ရေးမှာ လူပေါင်းများစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြတယ်။ ပထမ ဆုံး စက်မှုဆိုင်ရာ ရုပ်မြင်သံကြားစနစ်ကို တီထွင်နိုင်ခဲ့သူက “ရွန်လိုဂျီးဘာ့အတ်”(John Logie Baird)ဖြစ်တယ်။ (၁၉၂၀)ပြည့်နှစ်မှာ သူဟာ ကြည်လင်ထွင်းဖောက်မြင်ရတဲ့ ဖန်ချောင်းကိုသုံးပြီး ရုပ်ပုံတွေ၊ ရုပ်မြင်သံကြားအောင် ပို့လွှတ် နိုင်ပြီး (၁၉၂၄)ခုနှစ်မှာတော့ ရွှေလျားနေတဲ့ အရာဝတ္ထုတွေ ကို ပထမဆုံး ရုပ်မြင်သံကြားပုံတွေအဖြစ် ဖန်တီးပြနိုင်ခဲ့ တယ်။ (၁၉၃၀)ပြည့်နှစ်မှာ အရုပ်နဲ့အသံ တစ်ပြိုင်နက်တည်း တီဗီနဲ့ထုတ်လွှင့်မှုကို ပထမဆုံး လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။

ကမ္ဘာရဲ့ ပထမဆုံးသော ရုပ်မြင်သံကြားစနစ်အလုပ်လုပ်ပုံကို တီထွင်ဖန်တီးခဲ့သူမှာ “ရွန်လိုဂျီးဘာ့အတ်”ဖြစ်သည်။

ဖျတ်ခနဲအကြည့်

၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ ဗြိတိန်က ရုပ်မြင်သံကြား ထုတ်လွှင့်နိုင်တဲ့ ပထမဆုံး နိုင်ငံဖြစ်လာတယ်။ နောက်နှစ်အနည်းငယ် အတွင်းမှာမှ အမေရိကန် ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ ပြင်သစ်နဲ့ ဘရာဇီးတို့ပါ ရုပ်မြင်သံကြားထုတ်လွှင့်လာနိုင် ကြတယ်။

တီဗီစက်အများဆုံးရှိကြသည့် နိုင်ငံများ

နိုင်ငံ	လူ(၁၀၀၀)မှာ ရှိသမျှလုံးရေ(၂၀၀၆ ခုနှစ်တွက်)	နိုင်ငံ	လူ(၁၀၀၀)မှာ ရှိသမျှလုံးရေ(၂၀၀၆ ခုနှစ်တွက်)
နော်ဝေ	၁.၅၅၂	လတ်ဗီးယား	၀.၅၉
ဘာမူဒါ	၁.၀၇၀	ဂျပန်	၀.၄၃
ဗြိတိန်	၁.၁၀၁	နယ်သာလန်	၇၆၁
ဒိန်းမတ်	၉.၇၅	ဩစတြေးလျ	၇၂၄
ရိုမေးနီးယား	၀.၉၃	ကနေဒါ	၇၀၆
အမေရိကန်	၀.၈၂	အိုင်ယာလန်	၆၉၄

ရုပ်မြင်သံကြားအသံလွှင့်ရုံများအရေအတွက်

နိုင်း	ရုပ်မြင်သံကြားလွှင့်ရုံအရေအတွက်	ပွဲစည်းသည့်ခုနှစ်
ရုရှား	၇,၃၀၆	၁၉၉၈
တရုတ်	၃,၂၄၀	၁၉၉၇
ဥရောပသမဂ္ဂ	၂,၇၀၀	၁၉၉၅
အမေရိကန်	၂,၂၁၈	၂၀၀၆
ဗြိတိန်	၇၂၉	၂၀၀၁
ယူကရိန်း	၆၄၇	၂၀၀၆
ပြင်သစ်	၅၈၄	၁၉၉၅
အိန္ဒိယ	၅၆၂	၁၉၉၇
တောင်အာဖရိက	၅၅၆	၁၉၉၅
ဂျာမနီ	၃၇၃	၁၉၉၅
အီတလီ	၃၅၈	၁၉၉၅
ဂျပန်	၂၁၁	၁၉၉၉
ဩစတြေးလျ	၁၀၄	၁၉၉၇

ပလပ်စမာတီဗီ(Plasma T.V)

ပလပ်စမာ(လျှပ်စစ်အဖိုဓာတ်၊ အမဓာတ် ဆတူပါသော ဓာတ်ငွေ့)သုံးသော ရုပ်မြင်သံကြားများမှာ ပြားချပ်သော တီဗီဖန် သားပြင်ပါသော ရုပ်မြင်သံကြားဖြစ်ကာ ထောင့်ဖြတ်လက်မ အတိုင်းအတာအရ (၄၂)လက်မမှ (၁၀၂)လက်မအထိရှိကြတယ်။ ၎င်းတို့မှာ ဇီနွန်(Xenon)နဲ့နီယွန်(Neon)ဓာတ်ငွေ့များဖြင့် ပုံရိပ် များထုတ်လုပ်လျက် ယင်းပုံရိပ်များက ဖန်သားပြင်ကွက်နှစ်ခုကြား တည်ရှိနေတယ်။ ယနေ့ခေတ် နေအိမ်များတွင် ပလပ်စမာရုပ်မြင် သံကြားများက ပို၍ပို၍ လူကြိုက်များလာကြတယ်။ ကြည်လင်ပြတ် သားလှသော ရုပ်ထွက်အရည်အသွေးနဲ့ ဖန်သားပြင်အရွယ်အစား တို့ဟာ ပလပ်စမာတီဗီတို့ရဲ့အဓိကအားသာချက်များ ဖြစ်ကြတယ်။

လေဆာတီဗီ(Laser T.V)

လေဆာတီဗီတွေက ရှေ့ပြေးနည်းပညာဖြစ်ပြီး ပါးလွှာတဲ့ ဖန်သားပြင်ရှိတဲ့ ရုပ်မြင်သံကြားတွေဖြစ်တယ်။ သူတို့က လေဆာ ရောင်ခြည်စွမ်းအားကိုသုံးပြီး ဖန်သားပြင်ပေါ်က ပုံရိပ်တွေ စူးရှ အောင်၊ ရုပ်လုံးကြွတက်နေအောင် ခင်းကျင်းပေးတယ်။ လေဆာ တီဗီတစ်လုံးက လူရဲ့မျက်ဝန်းထဲကို ရောင်စုံရုပ်ပုံတွေ (၈၀%) လောက်အထိရောက်အောင် သွတ်သွင်းပေးတယ်။ ၎င်းက ရိုးရိုး ပလပ်စမာတီဗီ(သို့)LCD တို့ထက် ရောင်စုံတုန်ခါမှု အခင်းအကျင်း တွေ ပိုကောင်းပြီး ပိုကြွယ်ဝအောင် ထုတ်လုပ်တယ်။ လေဆာတီဗီ တွေက တာရှည်ခံပြီး စွမ်းအင်သုံးမှု လျော့နည်းတယ်။

ရုပ်မြင်သံကြား စောင့်ကြည့်ခြင်းက ဖျော်ဖြေမှုပုံစံတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ရုပ်မြင်သံကြားအစီအစဉ်တွေက ရုပ်ပုံထဲမှာ တစ်စုံတစ်ယောက်ကို ပြထားသည့်အတိုင်း ရုပ်မြင်သံကြားစတူဒီယို အတွင်းမှာ လုပ်ဆောင်သည်။

မှန်းပြောခွက်များ

တယ်လီဖုန်း

တယ်လီဖုန်းဟာ ဆက်သွယ်ရေးရဲ့ အရေးကြီးဆုံးသော နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်တယ်။ လူ့ရဲ့ ပင်ကိုအသံနဲ့ မကြားနိုင်လောက်တဲ့ အကွာအဝေးအထိ ဝေးကွာတဲ့နေရာတွေက လူတွေအချင်းချင်း စကားပြောနိုင်၊ ကြားနိုင်အောင် တယ်လီဖုန်းက လုပ်ပေးတယ်။ တယ်လီဖုန်းအားလုံးရဲ့ စကားပြောဆိုမှုတွေကို တယ်လီဖုန်းလိုင်း "ဆက်သွယ်လှယ်မှု" (Exchange) လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် ပို့လွှတ်တယ်။

တယ်လီဖုန်းဆိုတဲ့ ဝေါဟာရရမည်

တယ်လီဖုန်း(Telephone)ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရက ဂရိစကား နှစ်လုံးက ဆင်းသက်လာတယ်။ "Tele" ဆိုတဲ့ စကားလုံးက ဂရိလို "ဝေးကွာသော" လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပြီး "Phone" ဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်က "အသံ" ဖြစ်တယ်။

ကြိုးမဲ့ဖုန်းများ

ကြိုးမဲ့ဖုန်းတွေက အလွယ်တကူ ရွှေ့ပြောင်းသယ်ဆောင်လို့ ရတဲ့ သယ်ဆောင်နိုင်သော ခရီးအတိုင်းအတာ "ကန့်သတ်ချက်" အတွင်း လုပ်ဆောင်နိုင်တဲ့ ဝါယာကြိုးမဲ့ တယ်လီဖုန်းများဖြစ်တယ်။ ကြိုးမဲ့ဖုန်းတွေက ရေဒီယိုလှိုင်းတွေကတစ်ဆင့် ဆက်သွယ်ပြီး ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွေမှာ စတင်ပေါ်ခဲ့တယ်။ ကြိုးမဲ့ဖုန်းတွေက ဘက်ထရီကြောင့် စွမ်းအင်ရပြီး ဒီဘက်ထရီတွေကို အားထပ်သွင်းဖို့ လိုအပ်တယ်။

ပထမဆုံးတယ်လီဖုန်း

၁၈၇၆ ခုနှစ်မှာ အလက်ဇန်းဒါးဂရေဟမ်ဘဲလ်(Alexander Graham Bell) တယ်လီဖုန်းကို စတီထွင်တယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ သူ ကြေးနန်းရိုက်စက်နဲ့ အလုပ်လုပ်နေတုန်းအခိုက် အဝေးကပို့လွှတ်နေတဲ့ အသံတစ်သံကို ကြားရတယ်။ အဲဒီဖြစ်ရပ်က သူ့ကို တယ်လီဖုန်းစတင်ဖို့ စိတ်ကူးပေါ်လာစေတယ်။ ဘဲလ်ရဲ့တယ်လီဖုန်းက လူတွေ ရဲ့စကားပြောသံကို ပို့လွှတ်နိုင်၊ လက်ခံနိုင်တယ်။

ဒိုင်ခွက်လှည့် အချက်ပြသံ

ဒိုင်ခွက်လှည့် အချက်ပြသံဆိုတာ ဖုန်းစခေါ်သူက ကိုယ်ခေါ်လိုရာနံပါတ်ဆီ ဒိုင်ခွက်လှည့်လိုက်စဉ် ဖုန်းထဲကြားရတဲ့ အချက်ပြသံ ဖြစ်တယ်။ သံတိုသံရှည် နှစ်မျိုးအနက် တစ်ဖက်က ဖုန်းအားနေလို့ လက်ခံပြန်ဖြေဖို့ အသင့်ဖြစ်နေရင် ပြတ်တောင်းတောင်း သံရှည်ထွက်လျက် တစ်ဖက်ဖုန်းက မအားဘူးဆိုရင် ခပ်ပြတ်ပြတ် သံတိုဆက်တိုက် မြည်သံ ထွက်မယ်။

ကြိုးဖုန်းမှာ ဖုန်းခေါ်တဲ့မှတ်တမ်းတွေပြတဲ့ မှန်သားပြင်ပြကွက် ပါရှိတယ်။

ကြိုးမဲ့ဖုန်းရဲ့ခင်မှာ အမေရိကန် ရေဒီယိုအော်ပရေတာဖြစ်သူ "ဂျော့ဆွေဂါတ်" (George Swigert) ဖြစ်သည်။

အလက်ဇန်းဒါးဂရေဟမ်ဘဲလ်သည် အသံသွင်းစက်ခေါ် ဝိုက်ကော်ဒါ(Phonograph)ကိုလည်း တီထွင်ခဲ့သည်။